

عنوان مقاله:

شکل گیری و تکامل نظام های بهره برداری آب در بخش کشاورزی در ایران

محل انتشار:

همایش ملی راهبردهای مدیریت منابع آب و چالش های زیست محیطی (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 13

نویسندگان:

مهکامه سادات نایینی - کارشناسی ارشد مهندسی آبیاری و زهکشی، پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران

بیژن نظری - استادیار گروه علوم و مهندسی آب، دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)

محمد رضا اکبری - دانشجوی دکتری ترویج کشاورزی، پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران

عبدالمجید لیاقت - استاد گروه مهندسی آبیاری و آبادانی، پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

کشور ایران در نظام بهره برداری از منابع آب و تشکل و مشارکت مصرف کنندگان آب کشاورزی، از پیشینه ای غنی برخوردار است. تشکل های مصرف کننده آب در قالب بنه ها، هراسه ها، خیش ها و ساختارهای مشابه آن فعالیت می کردند. صورت بندی و ویژگی های این نظام در قرون گذشته متأثر از زمین داری و ارتباط زارع و مالک و مناسبات بین آن ها بود و به همین دلیل از هخامنشیان تا حدود مشروطه تغییرات چندانی در این نظام دیده نمی شود. تشکل های سنتی مصرف کنندگان آب تا پایان عمر نظام ارباب رعیتی، هم چنان با نظم و اعمال ضوابط سنتی، مدیریت مصرف آب را عهده دار بوده و در اوایل دهه 1340 با برچیده شدن نظام ارباب رعیتی و برهم ریختن سازمان سنتی روستاها، تشکل های سنتی تامین و مصرف آب، به مرور جایگاه خود را از دست داده اند و فقط در معدودی از مناطق، آثاری از آنها باقی ماند. با اصلاحات ارضی مفاهیم جدیدی پا به عرصه کشاورزی ایران گذاشت. کشاورزان با تشکل گروه های هم آب اقدام به تحویل آب می کردند. پس از انقلاب اسلامی، وضعیت آبیاری و اهمیت آب در کشاورزی به کلی دگرگون شد و مناصب مصدق، ناتور و میراب به وجود آمد. در این مقاله به بررسی شکل گیری و تکامل نظام های بهره برداری آب کشاورزی در ایران در دوره های مختلفی از تاریخ پرداخته می شود.

کلمات کلیدی:

اصلاحات ارضی، بنه، گروه های هم آب، نظام بهره برداری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/790170>

